

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת יהודה פישל בן יצחק ובשה בת מנשה אליעזר, וצבי הירש בן חיים מנחם ולאה בת אהרון יוסף. על ידי דוד ורבקה כהן

"שתו ושכרו דודים" – שירי החתונה בשיר השירים ד'

יונתן גרוסמן

שתי הצעות למבנה ספרותי-אומנותי לשיר השירים

W. H. Shea, "The Chiasmic Structure of the Song of Songs", ZAW 92 (1980), 378-396:	J. C. Exum, "A Literary and Structural Analysis of the Song of Songs", ZAW 85 (1973), 47-79:
א. א' -ב -ב', ב ב. ב' -ג -ג', יז <u>ג. ג' -א -ד', טז</u> ג1. ה' -א -ז', י0 ב1. ז', יא -ח', ה א1. ח' -ג -ד', יז	א. א' -ב -ב', ו ב. ב' -ז -ג', ה <u>ג. ג' -ו -ה', א</u> ב1. ה' -ב -ו', ג ג1. ו', ד -ח', ג א1. ח' -ד -יז

א' - ט, ג

בית ג: עטרה ואמו

בית ב: אפריון ובנות ירושלים

בית א: גיבורים וחרבות

צְאִינָה וְרֹאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה

אפריון עשה לו המלך שלמה

הנה מפתו של שלמה

בַּעֲטָרָה וְשַׁעֲטָרָה לוֹ אָמוֹ

מַעֲצֵי הַלְבָּנוֹן

נָשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל

עֲמוּדָיו עֲשֵׂה כֶסֶף רְפִידָתוֹ זָהָב

כָּלֵם אֶחָדִי חֶרֶב מְלֻמְדִי מְלַחֲמָה

מֶרְכָּבוֹ אֶרְגָּמוֹ

בַּיּוֹם חֲתַנְתּוֹ וּבַיּוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ

תִּזְכּוּ רְצוּף אֶהְבָּה מִכָּנֹת יְרוּשָׁלַם

אִישׁ חֲרָבוֹ עַל יָרְכוֹ מִפֶּחַד בְּלֵילוֹת

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ד

ד', יב - ה', א

הדוד (ה', א)	הרעיה (ד', טז)	הדוד (ד', יב-טו)
<u>בְּאֵתִי לְגַנִּי אַחֲתִי כְלָה</u> אֶרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי אֶכְלֹתִי יַעְרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֶלְבִי	עוֹרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תִמָּן הִפִּיחִי גַנִּי יָחֵלֹו בְּשָׁמִי יָבֹא דוֹדִי לְגַנִּי וַיֹּאכַל פְּרִי מִגְדִּיּוֹ.	גֵּן נְעוּלִי אַחֲתִי כְלָה גֵּל נְעוּלִי מִעֵיִן חֲתוּמִים. שְׁלַחֲנִיךָ פָּרָדָס רְמוֹנִים עִם פְּרִי מִגְדִּים כְּפָרִים עִם נָרְדִים. נֶרֶךְ וְכַרְכֶּם קָנָה וְקִנְמוֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנָה מֵר וְאַהֲלוֹת עִם כָּל רֵאשֵׁי בְשָׁמִים. מִעֵיִן גַּנִּים בָּאֵר מֵיִם תַּיִם וְנַחֲלִים מִן לְבָנוֹן.

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ד

ויקרא רבה, פר' ט', ו'

"אמר רבי יוחנן למדתך תורה דרך ארץ שאין חתן נכנס לחופה אלא א"כ נותנת לו כלה רשות הה"ד: 'יבוא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו' ואח"כ 'באתי לגני אחותי כלה'".

דברי הרעיה:

"עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמי

יבא דודי לגנו

ויאכל פרי מגדיו".

דברי הדוד:

"באתי לגני אחתי כלה

ארייתי מזרי עם בשמי [ד', יד: "מר ואהלות עם כל ראשי בשמים"]

אכלתי יערי עם דבשי

שתיתי ייני עם חלבי [ד', יא: "נפת תטפנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך"]

אכלו רעים שתו ושכרו דודים".

יאיר זקוביץ, שיר השירים, מקרא לישראל, עמ' 96

"הסיפא של ה', א מפתיע משום שהוא משלב בשיר דמויות נוספות ("אכלו רעים שתו ושכרו דודים") שנוכחותן מסלקת במחי יד את האווירה האינטימית ששררה בשיר כל עוד השתתפו רק הדוד והרעיה. מלות הפנייה אל הרעים קושרות אותנו אמנם עם מה שלפניהן: "אכלתי... שתיתי..." – "אכלו... שתו...", אך אין דומה 'אכילה' ושתיה' שלו ל'אכילה' ושתיה' שלהם, שכן הכתוב מדבר כנראה במשתה חתונה".